

Het wetsvoorstel voor de maatschappelijke onderneming ligt voor behandeling bij de Tweede Kamer. Maar deze rechtsvorm is er al en heet coöperatie.

Gastschrijver Hans Hoek is directeur van C3 Adviseurs en Managers. Collega Marjolein Fermie-De Bruijn leverde een belangrijke bijdrage aan dit artikel.

Maatschappelijke onderneming is overbodig

De maatschappelijke onderneming is nutteloos, ingewikkeld en overbodig. Als je wilt dat derden geld investeren in (semi)publieke organisaties, is de besloten vennootschap een uitstekende mogelijkheid. Veel belangrijker is de wens om belanghebbenden invloed te geven op het beleid van een maatschappelijke onderneming. Je moet er wat voor over hebben om jezelf belanghebbende te mogen noemen en je moet dat kunnen aantonen. Bij een vennootschap blijkt het belang uit het bezit van aandelen. Bij een vereniging blijkt het belang uit het lidmaatschap. Het wetsontwerp gaat daaraan geheel voorbij, want daarin worden belanghebbenden aangewezen door de raad van bestuur van de organisatie. Dat is onduidelijk en houdt bovendien willekeur in.

Eenvoudig

Het is volgens ons heel eenvoudig. Als je wilt dat je geldschieters de belangrijkste belanghebbenden zijn, dan kies je voor de vennootschap als rechtsvorm. Wil je geen direct belanghebbenden, dan kies je voor de stichting. Maar als je de cliënt als belangrijkste belanghebbende ziet, dan kies je voor de vereniging. Vooral de coöperatieve vereniging biedt veel mogelijkheden. Dat is een goede mix van zakelijk belang van de cliënt en zijn zeggenschap in de organisatie die hem dient.

De coöperatie wordt de laatste jaren steeds vaker gebruikt voor samenwerking tussen zorgaanbieders. De coöperaties Vlietland Ziekenhuis en Samenwerkende Ziekenhuizen

West-Nederland zijn daarvan bekende voorbeelden. De coöperatie is nog veel beter bruikbaar als rechtsvorm voor een zorginstelling die zijn cliënten meer invloed wil geven. Bij de coöperatie is dat goed geregeld, de leden zijn de belanghebbenden en hun zeggenschap ligt in de wet vast. Dat biedt kansen voor zorgorganisaties. Een organisatie voor V&V zou zich bij voorbeeld om kunnen vormen tot coöperatie. De bewoners kunnen dan lid worden van die Care Coöperatie. Dat levert hen extra voordelen op en meer zeggenschap dan via de cliëntenraad. Een coöperatie is namelijk wettelijk verplicht de materiële belangen van haar leden te behartigen en met die leden overeenkomsten te sluiten. De Algemene Leden Vergadering bepaalt de koers van de organisatie en benoemt en ontslaat de raad van toezicht. Daarmee is de governance-lacune van de stichting, namelijk dat de raad van toezicht zichzelf benoemt, opgelost. En de direct belanghebbenden, de klanten, hebben meer invloed op het beleid van de zorgorganisatie. Een bewoner kan dan kiezen. Of hij is gewoon klant en heeft zijn rechten en plichten volgens de zorgwetgeving. Of hij kiest ervoor om lid te worden van de Care Coöperatie. Dat levert hem extra service op boven het AWBZ-pakket en zeggenschap over de koers van het huis waar hij woont. De coöperatie is het antwoord voor zorgorganisaties in de care om cliënten goed te dienen en invulling te geven aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid. De vraag is welke zorgorganisatie het als eerste aandurft om zich om te vormen tot een Care Coöperatie voor zijn cliënten. **C**